

HOLEKALENDEREN

2009

UTVIKA

≈ malt av Marta Ruud tidlig på 1940-tallet ≈

Tekst til maleriet, se kalenderens bakside.

GAMLE GÅRDSTUN INSPIRERER KUNSTNERE

I mange finstuer rundt om i Hole henger det malerier av gamle gårdstun. Maleriene kan sies å være naivistiske, malt i sterke farger og med lett gjenkjennelig motiv. Kalenderen inneholder 13 malerier. Fire av maleriene er signert Gulbrand J. Hurum (Gjesval, Helgeland, Mo og Ullern). De andre er signert Marta Ruud (Utvika), Einar Tuxen (Gomnes), Hans Weholt (Løken), Gunnar Wefring (Østre Rud), Einar Throne Holst (Rytteraker), P. Stenberg (Hundstad), E. Christiansen (Dæli) og A.H.A. (Fekjær). Ett er usignert (Vestigarden Hurum).

I mai 2001 arrangerte Trygve Ellingsen en maleriutstilling med motiver fra Holebygda. Trygve hadde fått låne nesten 60 privat-eide malerier som ble utstilt på Høyenhall i Hole. Utstillingen ga inspirasjon til å lage denne kalenderen. Trygve Ellingsen har vært en viktig kontaktperson og medhjelper under arbeidet med kalenderen. Uten han – ingen kalender, derfor fortjener han en stor og hjertelig takk.

UTGITT AV HOLE HISTORIELAG

ULLERN

≈ malt av G. J. Hurum i 1965 ≈

Gårdstunet på Nedre Ullern med utsikt mot Sælabonn og Krokskogen med Gyrihaugen som høyeste punkt i bakgrunnen. Det hvite våningshuset fra 1836 er restaurert flere ganger. Låven med stall er fra 1943. Stabburet til venstre er fra ca. 1880, og vognskjulet med grisehus til høyre er fra 1920. Det gamle fjøset fra ca. 1880, som lå til venstre for låven, ble revet i 1995. Bak stabburet sto en bygning som inneholdt bryggerhus med bakerovn, vognskjul, vedaskjul og utedo.

I forgrunnen ser vi del av eplehagen som i flere generasjoner på Ullern har vært en god attåt-næring. Der vokste det Leinestrand-epler, haugmann, gravenstein og åkerø. I tillegg dyrket de pærer (gråpærer, Clara Friis og Grev Moltke) og Victoria-plommer.

Kilde: Hole bygdebok IV s. 39. Maleriets størrelse: 80 x 55 cm.

Eiere: Inger og Paul Ullern, Svarstad, Røyse. Om kunstmaler Hurum, se mars måned.

Januar

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
1				1	2	3	4
2	5	6	7	8	9	10	11
3	12	13	14	15	16	17	18
4	19	20	21	22	23	24	25
5	26	27	28	29	30	31	

1.: 1. Nyttårsdag

HELGELAND

≈ malt av G. J. Hurum i 1965 ≈

Hovedbygningen delvis skjult bak trær var opprinnelig bryggerhus, men ble flyttet hit i 1918 og er siden påbygd og ombygd flere ganger. Til høyre for hovedbygningen står låven der den eldste delen er fra 1799, stall fra 1926 og fjøs fra 1933. Stabburet er fra 1799 og har to innganger, én inngang til kjøttstabburet og én inngang til kornstabburet.

Helt til venstre skimter vi smia og vognskjulet fra 1944, to hus som skal være bygd på en gammel gravhaug. Det røde huset mellom stabbur og hovedbygning var en garasje som nå er revet. Bryggerhuset (ikke synlig på bildet) ble flyttet til Helgeland fra Søndre Gjesval ca. 1918. Seinere er bryggerhuset restaurert og har fra 1984 vært bolighus. I gårdstunet står hundehuset der new-foundlender Bjønn en gang holdt til. Om kunstmaler Hurum, se mars måned.

Kilde: Hole bygdebok III s. 610. Maleriets størrelse: 70 x 50 cm.

Eier: Trine Berg Western, Helgeland, Hole.

Februar

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
5							1
6	2	3	4	5	6	7	8
7	9	10	11	12	13	14	15
8	16	17	18	19	20	21	22
9	23	24	25	26	27	28	

GJESVAL

≈ malt av G. J. Hurum i 1945 ≈

På høyden sør for Vik sentrum ligger Gjesval-gårdene, og her ser vi Nordre Gjesval med sin røde låve og hvite hovedbygning. Hovedbygningen skal være blant Holes eldste. Den er satt sammen av flere hus, og det eldste skal være fra 1500-tallet. Låvebrua går opp helt til venstre på låven, og på bygget foran låven ble bygd for sortering av epler. Den gamle låven brant ned i 2004, og ny låve er i dag oppført på samme sted. I forgrunnen beiter hesten Rauen. Helt til venstre skimter vi gården Nedre Vik med Vik gjestgiveri, tidligere Vik skystasjon.

I forgrunnen ser vi Gamleveien mellom Vik (til venstre) og Kroksund (til høyre). Midt imot kommer veien til Søndre Gjesval. Nær veikrysset her står fortsatt ei stor furu som har gitt stedet navnet Nedpå furua, og kunstneren må ha stått Nedpå furua og malt.

Navnet på gården skrives i dag ofte «Gjesvold».

Gulbrand J. Hurum (1904-1987) var født på Nordigarden Hurum, bodde en tid i 1940-åra på Øvre Ullern, men bodde ellers i Hønefoss (Hole bygdebok II s. 327). Han har malt bildene fra Gjesval, Mo, Helgeland og Ullern.

Kilde: Hole bygdebok I s. 87. Maleriets størrelse: 70 x 50 cm.

Eier: Elsa Lundberg, Nordre Gjesvold, Hole.

Mars

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
9							1
10	2	3	☉ 4	5	6	7	8
11	9	10	○ 11	12	13	14	15
12	16	17	☉ 18	19	20	21	22
13	23	24	25	● 26	27	28	29
14	30	31					

FEKJÆR

≈ malt av A.H.A. i 1892 ≈

Gårdstunet på Søndre Fekjær med Storøysundet, deler av Storøya og Krokskogen i bakgrunnen, gjengitt med kunstnerisk frihet. Fra venstre ser vi den gamle låven med fjøs og et stabbur foran. Deretter følger vognskjul, hovedbygning og stabbur nr. to. I 1895 ble ny hovedbygning tatt i bruk, en bygning som etter flere restaureringer fortsatt er i bruk. Den gamle låven ble ombygget og er del av den nye låven med fjøs og stall som også ble bygd i 1895. Fjøset ble revet og erstattet av nytt i 1914. Stabburet foran er revet og erstattet av nytt stabbur, mens stabburet til høyre brant ned en gang i 1920-åra.

Det eldste huset på gården, Tantehuset fra 1880-åra, er i dag kårbolig på gården. Tantehuset er ikke med på bildet, men ligger til høyre for gårdstunet.

Signaturen A.H.A. tilhører i dag en ukjent kunstner. Dette er kalenderens eldste maleri.

Kilde: Hole bygdebok I s. 230. Maleriets størrelse: 40 x 35 cm.

Eiere: Reidun og Hans Fekjær, Søndre Fekjær, Hole.

April

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
14			1	☉ 2	3	4	5
15	6	7	8	○ 9	10	11	12
16	13	14	15	16	☉ 17	18	19
17	20	21	22	23	24	● 25	26
18	27	28	29	30			

5.: Palmesøndag 9.: Skjærtorsdag 10.: Langfredag 12.: 1. Påskedag 13.: 2. Påskedag

HURUM

≈ ukjent maler ≈

Vestigarden Hurum malt for bortimot 100 år siden. Midt i bildet ser vi den hvite hovedbygningen og den røde låven. Til høyre for hovedbygningen står drengestua med bryggerhus (hvit bygning), og foran låven er et vognskjul med grisehus, og videre stabbur og utedo. De fleste bygningene er fra 1829 da Vestigarden ble fraskilt Høgstua. Hovedbygningen er påbygd og restaurert et par ganger. Huset som rommer drengestue og byggerhus med bakerovn for 20 brød, er trolig også fra 1829. Den gamle låven med stall og fjøs brant i 1887 og ble bygd opp igjen samme år. Bygningen som rommer grisehus, ved og vognskjul er også fra 1887.

Den grå stripa i forgrunnen kalles Byttemyra fordi jordet etter utskiftingen i 1898 gikk på omgang mellom flere gårdbrukere i Hurumgrenda. Jordet bak låven er Vekkern, et jorde som i middelalderen var del av en gammel og stor gård som etter svartedauden i 1350 ble liggende øde og senere ble delt mellom flere grannegårder. Bak låven til venstre ligger Bjørkåsen og deretter følger gårdene Berger og Rå i Norderhov. Lengst bak skimter vi Vikerfjell. Til høyre i bildet ser vi hovedbygningen i Søgarden Hurum med låve, steinfjøs og stabbur.

Maleriet er uten signatur og dato, og bildet har "alltid" hengt på gården, forteller nåværende eier, Odd Hurum f. 1928.

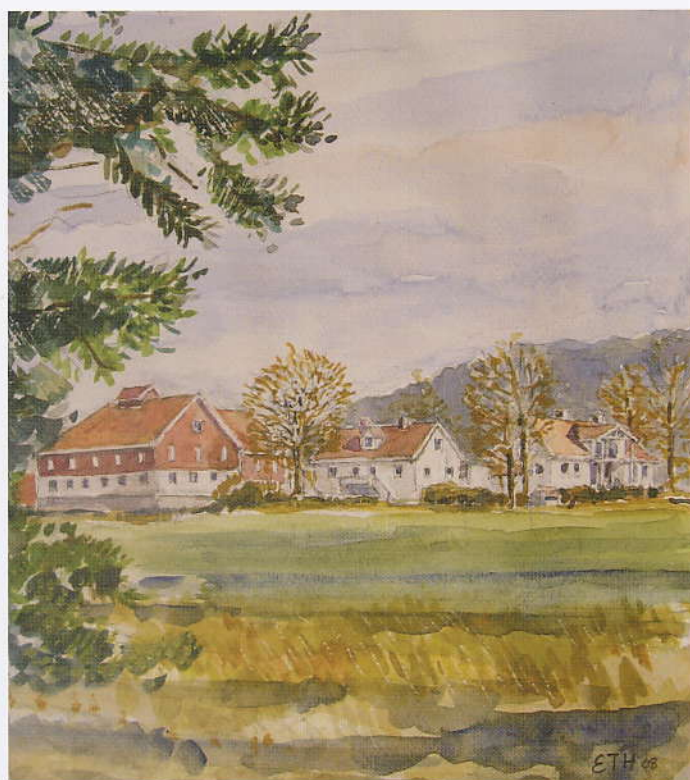
Eier: Odd Hurum, Vestigarden Hurum, Steinsfjerdingen. Maleriets størrelse: 40 x 30 cm.

Mai

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
18					☉ 1	2	3
19	4	5	6	7	8	☉ 9	10
20	11	12	13	14	15	16	☉ 17
21	18	19	20	21	22	23	● 24
22	25	26	27	28	29	30	☉ 31

1.: Off. høytidsdag 17.: Grunnlovsdag 21.: Kristi himmelfartsdag 31.: 1. Pinsedag

RYTTERAKER

≈ malt av Einar Throne Holst i 2007 ≈

Gårdstunet på Rytteraker sett fra Sydjordet en sommerdag i 2007. Maleriet viser fra venstre låven med stall og fjøs med møkkakjeller, bygd i 1934. Deretter følger Gamlestua som er fra tidlig på 1800-tallet, og dermed er den eldste bygningen på gården. Gamlestua ble bygd med tegl fra gårdens eget teglverk som var i drift fra ca. 1810. Det var Ole Jørgensen Rytterager som startet teglverket. I 1900-folketellingen omtales gårdeieren også som teglverkseier, men det er usikkert om teglverket var i drift så lenge.

Hovedbygningen på gården er fra 1988 og erstattet den gamle hovedbygningen som brant ned i 1986. Den gamle hovedbygningen var fra tidlig på 1800-tallet, det samme som Gamlestua. Den nye hovedbygningen er tegnet av Einar Throne Holst som la vekt på at den skulle tilpasses de andre husene på gården. Det ble en typisk midtark-bygning lik den som brant. Første etasje er reist i mur i stedet for tre, for å harmonere med Gamlestua. Høyden på det nye huset er også lik høyden på Gamlestua.

Kilde og eiere: Liv og Einar Throne Holst, Rytteraker. Maleriets størrelse: 20 x 25 cm.

Juni

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
23	1	2	3	4	5	6	○ 7
24	8	9	10	11	12	13	14
25	15	● 16	17	18	19	20	21
26	● 22	23	24	25	26	27	28
27	○ 29	30					

Mo

≈ malt av G. J. Hurum i 1946 ≈

I Hole er to gamle gårder kalt Mo, én på Røyse og én i Steinsfjordingen. Dette er et maleri av Mo på Røyse. Den hvite hovedbygningen bak epletrærne er fra 1860, og ble ombygd i 1954. Låven med fjøs er fra 1909, og ble påbygd i 1934. Mellom hovedbygning og låve skimtes taket på et kombinert vognskjul-grisehus fra 1932, en bygning som ble revet i 1975 for å gi plass til et redskapshus. Andre hus på gården er stabbur fra ca. 1850, hønsehus og vedskjul. Helt til høyre ligger Villaen, tidligere kårbolig, som ble bygd i 1939-40. Ved Villaen ser vi et vedskjul og en utedo. Eplehagen består av Åkerø og Leinestranddepler.

Om kunstmaler Hurum, se mars måned.

Kilde: Hole bygdebok III s. 33. Maleriets størrelse: 70 x 50 cm.

Eiere: Anne Kari Aasen Moe og Ole Moe, Røyse.

Juli

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
27			1	2	3	4	5
28	6	○ 7	8	9	10	11	12
29	13	14	● 15	16	17	18	19
30	20	21	● 22	23	24	25	26
31	27	28	● 29	30	31		

LØKEN

≈ malt av Hans Weholt i 1944 ≈

Stemning fra tunet på Nedre Løken. Johan Bratli (1888-1959), oldefar til nåværende eier, sitter på tunet og godsnakker med hesten Frigg. Frigg var 8 år da den i april-dagene 1940 måtte leveres på Helgelandsmoen. Først langt utpå sommeren kom Frigg tilbake til Løken. Da hadde den blant annet gått tur-retur Gausdal i Gudbrandsdalen.

Det gamle våningshuset er fra ca. 1800 og er etter tradisjonen satt sammen av 3 eller 4 hus. Det ble erstattet av nytt våningshus i 1946, og det gamle ble da tatt ned og flyttet til Asker. Til venstre for våningshuset ser vi et gammelt fjøs, dels bygd av stein. Fjøset ble seinere brukt til grisehus før det ble revet for noen få år siden. Utenfor kjøkkenet til høyre står en benk med melkespann til tørk. Midtre del av bygningen rommet storstue med en større sal over, der guttene på gården hadde sitt soverom. Delen til venstre inneholdt bryggerhus der de vasket tøy, bakte brød og slaktet grisen. I bakerovna i bryggerhuset fyrte de opp med ca. 60 cm lange granved-pinner. Da kunne de steke 16 brød om gangen. Over bryggerhuset var det loft til oppbevaring av klær o.l. Stabburet (ikke med på bildet) er fra 1864 og dermed det eldste huset på gården. I bakgrunnen ser vi Storøysundet, Storøya og Krokskogen.

Hans Weholt (1893-1962) var fra Nedre Veholt på Ask, og bodde som voksen i Eggehagan under Egge, en av nabogårdene. Der hadde han atelier i 2. etasje. Hans Weholt malte mye fra Holleia og Krokskogen i tillegg til portretter og gårder, forteller hans datter Ella Weholt (86 år).

Kilder: Knut Bratlie, Haugsbygd. Hole bygdebok I s. 411. Maleriets størrelse: 70 x 50 cm.

Eier: Brede Bratli, Nedre Løken.

August

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
31						1	2
32	3	4	5	6	7	8	9
33	10	11	12	13	14	15	16
34	17	18	19	20	21	22	23
35	24	25	26	27	28	29	30
36	31						

HUNDSTAD

≈ malt av P. Stenberg i 1916 ≈

Hundstad med omgivelser malt en sommerdag i 1916. Anne Marie og Halvor Western hadde fem barn, og i 1916 bestilte de fem malerier av gården slik at hvert av barna kunne få sitt. Dette maleriet tilhørte datteren Ingeborg f. 1885.

Hovedbygningen fra ca. 1860 ble revet i 1980. I rommene som vendte ut mot bygdeveien og med egen inngang var det landhandel fra ca. 1860 og fram til 1959 da Anders Western bygde nytt forretningsbygg til høyre for gårdstunet (se Holekalenderen 2008, november måned). Låven med stall og fjøs er fra ca. 1880. Det gamle stabburet til høyre ble revet i 1965, og nytt våningshus ble bygd samme sted i 1971.

I forgrunnen til venstre ser vi taket på brønnhuset der melken ble avkjølt. Det trekantforma jordet foran brønnhuset ble kalt Kalvebingen. I bakgrunnen til venstre ser vi hovedbygningen i Daniels Søhol. Videre ser vi i bakgrunnen Viksåsen og Gjesvalåsen, og lengst bak Krokskogen med Gyrhaugen som høyeste punkt.

Kilde: Hole bygdebok IV s. 201. Maleriets størrelse: 80 x 60 cm.

Eiere: Randi og Nils Western, Søndre Frøyshov (Syr), Hole.

September

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
36		1	2	3	○ 4	5	6
37	7	8	9	10	11	● 12	13
38	14	15	16	17	● 18	19	20
39	21	22	23	24	25	● 26	27
40	28	29	30				

DÆLI

≈ malt av E. Christiansen i 1913 ≈

På Søndre Dæli sto denne staselige hovedbygningen i sveitserstil bygd i 1900. Her var det sommerpensjonat i flere år. Hovedbygningen brant i 1963. Til høyre skimtes den røde låven som ble erstattet av ny i 1942, en låve som brant i 1959 og som igjen ble erstattet av ny i 1960. Til venstre står et uthus, trolig stabbur, som vises på bilder fram til 1960-tallet. På bildet står det «Til Martha», og kanskje er det Martha Helmen Tuff (1896-1971) som var gårdkone på Dæli fra 1930, og som drev påske og sommerpensjonat på gården i flere år. I så fall må «Til Martha» være tilføyd i ettertid.

Kilde: Hole bygdebok III s. 290 og 298. Maleriets størrelse: 25 x 20 cm.

Eier: Elsa Lundberg, Nordre Gjesvold, Hole.

Oktober

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
40				1	2	3	○ 4
41	5	6	7	8	9	10	● 11
42	12	13	14	15	16	17	● 18
43	19	20	21	22	23	24	25
44	● 26	27	28	29	30	31	

GOMNES

≈ malt av Einar Tuxen i 1960 ≈

Våningshuset på Søndre Gomnes med halv-valmet tak ble bygd i 1843, og er seinere restaurert flere ganger. Et annet gammelt hus på gården er stabburet fra ca. 1850 (ikke med på bildet). Den gamle låven med stall, fjøs og grisehus brant ned i 1951.

Kanskje det er Anna Gulbrandsen Hove (f. 1928) som står på trappen. I forgrunnen sitter elghunden Maurie. Gomnesveien går rett bak huset.

Einar Tuxen (1922-1990) var fra Vik i Sogn. Han giftet seg med Anna Jørgine Frøshaug på Østvoll gård. Tuxen var både husmaler og kunstmaler, og malerier av han fins i flere hjem i Hole i dag (Hole bygdebok III s. 571).

Kilde: Hole bygdebok IV s. 925. Maleriets størrelse: 70 x 50 cm.

Eier: Heidi Hove, Gomnes, Røyse.

November

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
44							1
45	○ 2	3	4	5	6	7	8
46	◐ 9	10	11	12	13	14	15
47	● 16	17	18	19	20	21	22
48	23	◐ 24	25	26	27	28	29
49	30						

ØSTRE RUD

≈ malt av Gunnar Wefring i 1934 ≈

Hovedbygningen på Østre Rud ligger midt i bildet og skal være blant Holes eldste. En del av bygningen er fra 1600-tallet, mens vestre del er et tilbygg fra 1800-tallet. Låven med fjøs som står på trepilarer til venstre i bildet, skal være fra 1700-tallet. Låven ble revet i 1986. Til høyre og foran hovedbygningen står et kombinert bryggerhus og drengestue fra tidlig på 1800-tallet. I tillegg var det på gården et kombinert vognskjul og snekkerbu. Stabburet lengst til høyre er fra 1813.

På jordet foran husene står ei tom høyhesje – foret er kjørt inn. Hesja er laget av rafter, dvs. tynne og runde stokker. Unggutten til høyre kan være Henry Ruud (1910-2001) som bodde på gården hele sitt liv.

I 2001 ble gården gitt som gave til Den Norske Kreftforening. Gården er i dag utparsellert til tomter for eneboliger og rekkehus. Bare hovedbygning og stabbur står igjen.

Kunstmaleren Gunnar Wefring (1900-1981) var født i Løten, studerte i utlandet og malte naturalistisk og med kraftige farger.

Kilde: Hole bygdebok II s. 668. Maleriets størrelse: 85 x 70 cm.

Eiere: Borghild og Trygve Ellingsen, Steinsåsen, Hole.

Desember

2009

Uke	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
49		1	○ 2	3	4	5	6
50	7	8	● 9	10	11	12	13
51	14	15	● 16	17	18	19	20
52	21	22	23	● 24	25	26	27
53	28	29	30	31			

Støtt kulturarbeidet i Hole.

Bli medlem i

Hole historielag

Postboks 109, 3529 Røyse

Hole historielag har tidligere gitt ut følgende kalendre:

1997: Gamle setre på Krokskogen
1998: Funn fra fortiden
1999: Gamle skoler og skoleklasser i Hole
2000: Hole gjennom 1000 år
2001: Kvinneliv i Hole
2002: Menn og yrker i eldre tid
2003: Båttrafikk på Tyrifjorden
2004: Fiske i Steinsfjorden
2005: Hole i 1905
2006: Til villmarken går min lengsel
2007: Eventyrgården Mo
2008: Gamle butikker i Hole

Tekst til forsidebildet:

Maleriet viser en fin stemning i gårdstunet på Utvika en gang tidlig på 1940-tallet. Fingar Johbraaten (1885-1949) står og beundrer de vakre hvite italienerne, de "frittgående" hønene, og i hundehuset ligger sanktbernhards-hunden Ruski. Fingar Johbraaten var med i Hole herredsstyre i flere perioder, og var ordfører noen måneder på slutten av 1945.

Til venstre ser vi stabburet som i dag er del av Campingplassen og et populært sted å overnatte for bilturister. I midten står bryggerhuset med en vedstabel på østre kortvegg, og ei steinovn brukt til brødbaking på vestre kortvegg. Bryggerhuset ble revet på 1960-tallet. Låven som skimtes til høyre var opprinnelig en mindre tømmerbygning med låve, fjøs og stall, men er seinere ombygd og utvidet. Hønehuset var et tilbygg til høyre på låven. Kunstneren har stått med ryggen mot hovedbygningen og sett nordover. Den gamle veien gikk mellom stabburet og bryggerhuset.

Marta Ruud (1895-1982) var født i Søndre Rudsødegården i Hole og bodde som voksen på den tidligere husmannsplassen Tangen under samme gård. Hun var en habil maler og drev garn- og broderiforretning i Hønefoss (Hole bygdebok I s. 458 og 551).

Eier og kilde: Nils Erik Johbraaten, Utvika. Maleriets størrelse: 55 x 50 cm.

Ansvarlig for tekst og valg av bilder:

Margit Harsson.

Ansvarlig for kalendariet:

Hans Viktil.

Alle maleriene er avfotografert og redigert av

Bjørn Geirr Harsson.